

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. IV. Vtrum ante adventum Christi necessaria fuerit ad salutem,
necessitate medij, fides explicita Incarnationis, seu Redemptoris futuri?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

credenda sunt: illudque de facto præstitit tum A
Eunuchus Regina Candacis, Actuum 8. ad quem
missus est Philippus; tum Cornelio, ad quem
missus est D. Petrus Actuum 10. sicut & cap. 16.
Paulus ad quosdam in Macedonia. Imò Diony-
sius cap. 9. de cælesti Hierarchia refert multos
Gentilium, Angelorum ministerio, qui eis my-
steria fidei revelarunt, salutem fuisse assecutos.
Videri etiam potest Thaulerus in institutionibus,
ubi aliquid simile refert de aliquo infideli, qui
præ multitudine religionum ignorabat quam am-
plecti deberet.

47. Instat Vega: Quilibet adultus potest, secun-
dum legem ordinariam, sine miraculo justificari,
& salvari: Sed hic modus instructionis, quem po-
nit D. Thomas, non potest fieri sine miraculo,
ut manifestum videtur: Ergo ad illum non debe-
mus recurrere, sed dicere quod homo, saltem in
aliquo casu extraordinario, potest sine fide iusti-
ficari.

48. Respondeo concessa Majori, negando Mino-
rem: talis enim modus instructionis, licet sit ra-
rus & extraordinarius, non tamen est propriè mi-
raculosus, quia illum petit in similibus casibus
lex ipsa ordinaria & connaturalis statui gratiæ,
quæ sicut debet connaturaliter supponere ex par-
te voluntatis aliquem actum supernaturalem, qui
sit dispositio ad justificationem, ita & ex parte in-
tellectus cognitione aliquâ supernaturalem, quæ
actum illum voluntatis dirigat, necessitatio prære-
quirit: ordo etiam gratiæ connaturaliter exigit,
ut dentur auxilia, saltem sufficientia, non ponen-
tibus obicem, quando urget obligatio alicujus
præcepti supernaturalis; alias Deus obligaret ad
impossibile, quod infinitæ ejus bonitati, & clem-
entiæ omnino repugnat.

ARTICVLVS IV.

*Utrum ante adventum Christi necessaria
fuerit ad salutem, necessitate mediæ, fides
explicita Incarnationis, seu Redemptoris
futuri?*

49. Certum est in lege naturæ, & in lege scripta,
fidem saltem implicitam in Christum fuisse
simpliciter & absolute necessariam, necessitate
mediæ ad salutem: quia fides explicita Dei, ut au-
thoris supernaturalis, subindeque ut collatoris
gratiæ, & remuneratoris supernaturalis, semper
& absolute fuit homini necessaria necessitate me-
diæ ad salutem, ut patet ex dictis articulo præce-
denti; in tali autem fide continetur, implicitè sal-
tem, post lapsum Adami, fides in Christum, tan-
quam unum ex medijs ad salutem hominis à Deo
præordinatis. Unde solum difficultas est, an
etiam fides explicita Incarnationis, seu Redem-
ptoris futuri, fuerit tunc necessaria ad salutem,
necessitate mediæ; ita ut nullus omnino in eo sta-
tu fuerit justificatus, & salvatus, nisi talem fidem
& cognitionem explicitam prius habuerit? Affir-
mant aliqui, quos suppresso nomine refert Ban-
nez hic artic. 8. & quos ex recentioribus Thomi-
stis secutus est Philippus à S. Trinitate, disp. 4.
art. 4. Sed opinio negans communis est, non so-
lum apud Thomistas, sed etiam apud extraneos.
Unde sit

§. I.

Conclusio negativa statuitur.

Dico igitur: Ante Christi adventum, seu in
lege naturæ, & in lege scripta, fides expli-
cita Christi, seu Redemptoris & Mediatoris ven-
turi, non fuit necessaria necessitate mediæ ad salu-
tem, sed satis erat tunc credere, Deum per suam
providentiam velle homines à peccatis liberare,
illisque de rebus ad salutem æternam necessarijs
providere. Ita ex antiquis Theologis expressè
docet D. Antoninus 4. p. Theologali tit. 8. cap.
3. §. 9. ubi hæc scribit: *In veteri testamento apud
omnes nationes sufficiebat credere illa duo, quæ po-
nit Apostolus ad Hebr. 11. Accedentem ad Deum
oportet credere quia est, & quod inquirentibus se
est remunerator. Minores ergo credentes illa duo
expressè, credebant implicitè omnes articulos fidei,
& hoc sufficiebat eis, ut scilicet salvarentur.*

Idem asserit S. Thomas hic art. 7. ad 3. ubi
de Gentibus ait: *Si qui salvati fuerunt, qui-
bus revelatio non fuit facta, non fuerunt salva-
ti absque fide mediatoris: quia etsi non habue-
runt fidem explicitam, habuerunt tamen fidem im-
plicitam in divina providentia, credentes Deum
esse liberatorem hominum, secundum modos sibi
placitos. Et artic. 8. ad 1. ait: illa duo explicitè
credere de Deo (nempe Deum esse, & habere
providentiam supernaturalem de hominum salu-
te) omni tempore, & quoad omnes, necessarium
fuit, non tamen est sufficiens omni tempore, &
quoad omnes. Quibus verbis insinuat, saltem ali-
quo tempore, nempe ante adventum Christi, &
quoad aliquos, nimirum quoad eos qui fidem ex-
plicitam mediatoris tunc habere non poterant,
fuisse sufficiens ad salutem, credere Deum esse, &
habere providentiam supernaturalem de salute
hominum. Item in 3. dist. 25. quæst. 2. art. 2.
quæstiunc. 2. ad 3. expressè docet, quod illi qui-
bus non erat facta revelatio de Christo venturo,
Salvabantur fide implicita Redemptoris, impli-
cando fidem suam in cognitione Dei.*

Ex his deduci potest ratio fundamentalis no-
stræ conclusionis: Illud enim non est necessarium
necessitate mediæ ad salutem, sine quo salus ob-
tineri potest: At plures homines ante adventum
Christi, seu in lege naturæ, & in lege gratiæ, po-
terant salutem assequi, absque fide explicita in
Christum, etiam sub nomine Redemptoris præ-
cisè, venturum: Ergo talis fides non erat tunc ne-
cessaria necessitate mediæ ad salutem. Major pa-
ter: Minor probatur. Quamvis in lege naturæ, &
in lege scripta, aliqui habuerint fidem explicitam
in Christum ut mediatorem, major tamen pars
hominum, sub illis legibus viventium, implicitè
solum adventum Christi ut Redemptoris credi-
dit, ut docet expressè D. Thomas locis citatis, &
hic art. 7. ubi loquens de hominibus fidelibus,
ante legem scriptam, & sub lege scripta, sacrificia
offerentibus, dicit quod licet majores explicitè
cognoscerent significatum illorum sacrificiorum,
nempe mortem Christi, minores tamen, sive ru-
diores, qui haud dubiè erant in majori numero
quàm majores, sub velamine illorum sacrificio-
rum, velatam habebant de Christo venturo cog-
nitionem; & tamen cum illa cognitione velata, sive
implicita, certum est quod poterant salvari: alio-
quin enim, ut optime arguit idem S. Doctor in
3. dist. 25. quæst. 2. art. 2. quæstiunc. 2. in corp.
carentes fide implicita in Christum, destituti

fuisse medio simpliciter necessario ad suam salutem, quod tamen de tanta hominum multitudine non est credibile: Ergo &c.

52. Confirmatur ex D. Chrysostomo homil. 37. in Matth. ubi ait multos ex Gentilibus salvos fuisse, sine fide explicita in Christum. Idem docent Clemens Alexandrinus lib. 5. & 6. Stromatum, Eusebius lib. 1. de preparatione Evangelica cap. 3. Irenaeus lib. 2. contra haereses, Augustinus lib. 19. contra Faustum, & alij ex SS. PP.

53. Probatur secundo conclusio: Duobus solum modis potest aliquid dici necessarium ad salutem necessitate medij, videlicet vel ex natura rei, vel ex decreto seu institutione divina, juxta dicta art. praecedenti in secunda suppositione: Sed neutro modo fides explicita in Christum ut redemptorem necessaria fuit ad salutem in lege scripta, vel in lege naturae: Ergo nullo modo. Probatur Minor: & primo quod non ex natura rei, patet, quia sola cognitio & fides explicita unius Dei, ut auctoris & remuneratoris supernaturalis, sufficiebat ad excitandum actum dilectionis Dei, & perseverandum in illo usque ad finem vitae. Quod verò neque ex institutione Dei, probatur: Tum quia nec ex Scriptura, nec ex traditione constat de illa: Tum etiam, quia si hujusmodi fides tunc fuisset ex institutione Dei ad salutem necessaria, eam curasset Deus ubique terrarum praedicari, cum in rebus necessarijs ad salutem nullo modo defuit; quod tamen non ita factum est, nam tunc veri Dei cognitio vix ultra Judaeam se extendebat, juxta illud Psalmi 75. *Notus in Judaea Deus, in Israel magnum nomen ejus*: Ergo &c.

54. Probatur tertio: Fides explicita in Christum, ut Redemptorem, supponit necessario, ut constet, fidem & cognitionem explicitam de peccato originali, sive de communi lapsu generis humani: Sed neque in lege naturae, neque in lege scripta, necessaria fuit necessitate medij fides, sive cognitio explicita peccati originalis; tale siquidem peccatum non continetur in antiqua scriptura, nisi valde implicite & obscure, neque habemus fundamentum asserendi, quod de illo aliqua traditio explicita tunc existeret, quae esset communis: Ergo neque in lege naturae, neque in lege scripta, necessaria fuit, necessitate medij, fides sive cognitio explicita Christi ut Redemptoris. Imò non est certum, tunc communem populum Judaeorum cognovisse Messiam venturum ut Redemptorem animarum, sed duntaxat ut Regem & liberatorem temporalem; cum ipse etiam Nicodemus, quamvis esset Magister in Israël, ignoraret tamen, ut ex Evangelio constat, Christum esse Deum.

55. Advertendum tamen est, nos loqui de statu hujus vitae, quia credibile est justos omnes, qui ante adventum Christi decesserunt, explicitam Incarnationis fidem habuisse in Lymbo: hanc enim à Patribus, ut Abraham, Moyse, Joanne Baptista, Lazaro, & similibus acceperunt. Unde nos hic de statu hujus vitae agimus, & contendimus non fuisse necessarium ad salutem illis qui ante Christi adventum vixerunt, durante eorum vita, mysterium Incarnationis, seu Christum ut Redemptorem & Mediatorem explicitè cognoscere, sed explicitam providentiae Dei supernaturalis fidem, in qua implicite fides Redemptoris, seu Mediatoris continetur, fuisse sufficientem ad eorum salutem.

§. III.

Solvuntur objectiones Patris Philippi.

Obicit in primis P. Philippus quaedam Scripturae testimonia, quibus asseritur neminem salvari, vel fuisse unquam salvatum, nisi per Christum, & merita ipsius: 1. ad Corinth. 15. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur*. 2. ad Timoth. 1. *Gratia data nobis est in Christo ante tempora saecularia*. Actuum 4. *Non est in aliquo alio salus, neque enim est aliud quod aliud nomen sub Caelo datum, in quo oporteat nos salvos fieri*. Et Apocal. 13. Christus dicitur Agnus, qui occisus est ab origine mundi.

Respondeo hæc, & similia testimonia, non militare contra nostram sententiam: in illis enim non expresse dicitur omnes homines salvari, & fuisse salvatos per fidem Christi, sed tantum per Christum, & sanguinem, seu merita ipsius; faciemur autem nulli unquam gratiam & salutem fuisse concessam, nisi per Christum; cum sit causa salutis & justitiae universalissima, in genere causae meritoriae: negamus tamen salutem hanc & justificationem nonnisi per fidem explicitam illius, in ratione Mediatoris, fuisse communicatam, & dicimus eam potuisse communicari per fidem explicitam providentiae Dei supernaturalis, in qua implicite fides ipsius Mediatoris continetur.

Dices: Fides Mediatoris remotissime tantum in fide providentiae continetur: Ergo fides providentiae supernaturalis non sufficiebat, ut homines qui sub lege naturae, & sub lege scripta vivebant, Christo incorporarentur, & ab eo ut capite influxum gratiae & salutis reciperent.

Respondeo negando Antecedens: nam satis proxime in fide providentiae supernaturalis continetur fides Mediatoris: per hanc enim credimus Deum velle hominibus succurrere, eos à peccatis liberare, & gratiae restituere; quae sunt merita ipsius Mediatoris munia, & officia: quò sit ut homines, sub lege naturae, & sub lege scripta viventes, Christo sufficienter unirentur & incorporarentur, divinam hanc providentiam actualiter & expresse credendo.

Obicit secundo: D. Augustinus Epist. 10. & lib. 18. de civitate Dei, cap. 47. dicit *Nemi ante adventum Christi concessum fuisse quod esset justus, nisi cui divinitus revelatus est unus Mediator Dei & hominum homo Christus*. Item D. Thomas hic art. 7. ait omni tempore oportuisse credi aliquo modo explicitè mysterium Incarnationis: Ergo falsum est, quod fides explicita de tali mysterio non fuerit necessaria necessitate medij, tempore legis naturae, & legis scriptae.

Ad locum D. Augustini respondent aliqui S. Doctorem in eo hyperbolicè locutum fuisse, ut gratiam Christi abundantius commendaret adversus Pelagianos. Verum (ut rectè observat P. Philippus) si hæc responsio admittatur, dabitur occasio sic interpretandi in alijs S. Augustinum, & ita nihil certi in ejus doctrina habebitur.

Respondent secundo alij, D. Augustinum non loqui de justificatione, quæ est salus inchoata, sed de illa quæ est salus perfecta & consummata; qualis est duntaxat beatitudo, quam nullus unquam absque fide Mediatoris explicita est affecturus, quia eam saltem in Lymbo habuit, ut

suprà annotavimus : cum quo stat aliquos non habuisse in vita præfenti talem fidem ; proindeque eis non fuisse necessariam , ut mererentur suam beatitudinem. Sed

ARTICVLVS V.

Utrum post Christi adventum , & legis Evangelicæ promulgationem , fides explicita Incarnationis , & Trinitatis , sit necessaria ad salutem , necessitate medij ?

Negant ex Thomistis Soto , Javellus , & Serra , & ex extraneis Suarez , Delugo , Martinonus , & alij. Affirmant Joannes à S. Thoma , Philippus à S. Trinitate , Valentia , Molina , Duvallius , & Coninckus. Canus verò relectione de Sacramentis in communi , & Bahnez hic art. 8. duplicem distinguunt salutem , unam inchoatam & imperfectam , quæ in justificatione à peccatis sita est ; alteram perfectam & completam , quæ in æterna beatitudine consistit ; & dicunt ad primam quidem sufficere fidem implicitam mysterij Trinitatis , & Incarnationis , sed ad secundam necessariò necessitate medij requiri fidem explicitam utriusque mysterij.

§. I.

Vera sententia statuitur.

Dico tamen : post sufficientem legis Evangelicæ promulgationem , fides explicita mysterij Incarnationis , & Trinitatis , necessaria est necessitate medij ad utramque salutem , id est ad justificationem , & ad æternam beatitudinem.

Ut facilius intelligatur hæc assertio , duo distinguenda sunt tempora , unum quod intercessit inter mortem Christi , & sufficientem Evangelicæ promulgationem ; aliud verò , in quo lex Evangelica sufficienter fuit per totum orbem promulgata. In priori tempore , non fuit necessaria fides explicita Incarnationis & Trinitatis , saltem necessitate medij : tunc enim qui nihil de Christo audiverant , neque audire potuerant , in eodem statu erant , ac qui ante adventum Christi vivebant ; quia etsi lex Evangelica jam esset à legislatore condita & confirmata , nihilominus defectu sufficientis promulgationis ubique terrarum adhuc non obligabat , vel saltem , quod præcipuè intendimus , lex illa non erat adhuc medium ad salutem omnino necessarium. Igitur quemadmodum illis , qui ante adventum Christi vivebant , fides divinæ providentiæ supernaturalis , quæ Deus genus humanum à miserijs & peccatis liberare volebat , satis erat ad justificationem & salutem , ut articulo præcedenti ostendimus : sic etiam in illa temporis intercapedine , quæ inter mortem Christi , & sufficientem Evangelicæ promulgationem intercessit , fides explicita Incarnationis & Trinitatis non fuit in ratione medij ad salutem omnibus hominibus necessaria. Unde in hac conclusione loquimur solum de tempore illo , in quo lex Evangelica sufficienter per totum orbem promulgata fuit. Hoc præmissis.

Probat per primò conclusio ex Scriptura Sacra : nam Marci ultimo fides Evangelica , quæ sine dubio fidem explicitam Incarnationis & Trinitatis includit , ad salutem ante omnia alia exigitur : *Prædicate Evangelium omni creaturæ : qui crediderit , & baptizatus fuerit , salvus erit : qui vero non crediderit , condemnabitur.* Quæ